



ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αρ. Φακ.: 12.10.03
Αρ. Τηλ.: 22402350, 22402487
Αρ. Φαξ: 22402394
E-mail: pavis@cyearn.pi.ac.cy

3 Σεπτεμβρίου 2021

Διευθυντές/Διευθύντριες

Νηπιαγωγείων, Δημοτικών Σχολείων και Γυμνασίων

Θέμα: Προγράμματα του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.) που στοχεύουν στην πρόληψη και διαχείριση της βίας και παραβατικότητας στο σχολείο

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο 2018-2022, το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.), μέσω των δομών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, συνεχίζει να παρέχει υποστήριξη στις σχολικές μονάδες για εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων. Η υποστήριξη αυτή αναμένεται ότι θα αποτελεί μέρος του **Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας** και ότι θα προσφερθεί στο πλαίσιο του **Σχεδίου Δράσης Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών**.

Τη σχολική χρονιά 2021-2022 προσφέρονται από το ΠΑ.ΒΙ.Σ. Προγράμματα Υποστήριξης των σχολικών μονάδων, από τα οποία το κάθε σχολείο δύναται να δηλώσει ενδιαφέρον για συμμετοχή **μόνο σε ένα** από αυτά. Σημειώνεται ότι, η υποβολή αίτησης συμμετοχής δεν εξασφαλίζει απαραίτητα τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα.

1. Προγράμματα Υποστήριξης Δημοτικής και Προδημοτικής εντός της σχολικής μονάδας

(i) Πρόληψη και διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας δύο ετών και έχει στόχο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για:

- κατανόηση της φύσης των συγκρούσεων,
- διδασκαλία μαθημάτων που αποσκοπούν στην πρόληψη και διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων,
- εφαρμογή τεχνικών, πρακτικών και στρατηγικών για πρόληψη και διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων,
- χρήση της Σχολικής Διαμεσολάβησης ως εργαλείου επίλυσης των σχολικών συγκρούσεων.



(ii) **Όταν οι αμέτοχοι θεατές γίνονται δρώντες θεατές: Πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά σχολεία**

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας δύο ετών και έχει στόχο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για:

- κατανόηση, αναγνώριση και ευαισθητοποίηση σχετικά με το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού,
- διδασκαλία μαθημάτων που αποσκοπούν στην πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού με έμφαση στην ενεργοποίηση των παιδιών-θεατών,
- εφαρμογή τεχνικών, πρακτικών και στρατηγικών για πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού,
- εφαρμογή της πολιτικής του ΥΠΠΑΝ για πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού.

Ειδικότερα, αναφέρονται τα πιο κάτω που αφορούν στην υλοποίηση των Προγραμμάτων Υποστήριξης:

- Βασική προϋπόθεση για εμπλοκή σε ένα από τα Προγράμματα είναι η σύμφωνη γνώμη των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας για συμμετοχή στο Πρόγραμμα.
- Η στήριξη για εφαρμογή του Προγράμματος από λειτουργό του ΠΑ.ΒΙ.Σ. γίνεται βάσει χρονοδιαγραμμάτων και σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας.
- Τα Προγράμματα παρέχουν ενημέρωση σε Συνεδρία Προσωπικού και τρεις έως τέσσερις επιμορφώσεις, στη σχολική μονάδα ή εξ αποστάσεως (διάρκειας 80 λεπτών), κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους εφαρμογής του Προγράμματος. Οι επιμορφώσεις πραγματοποιούνται σε ομάδες εκπαιδευτικών σε σχολικό χρόνο, συμμετέχει τουλάχιστον το 50% των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας, οι οποίοι/οποίες δεσμεύονται να εμπλακούν στην εφαρμογή του Προγράμματος, στη διδασκαλία σχετικών μαθημάτων, καθώς και στη στήριξη κατά την εκπόνηση, υλοποίηση και αξιολόγηση σχετικού Σχεδίου Δράσης.
- Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν θα πρέπει να ορίσουν Συντονιστή/Συντονίστρια εκπαιδευτικό. Συνιστάται ο/η Συντονιστής/Συντονίστρια να είναι ο/η Βοηθός Διευθυντής/Διευθύντρια (ΒΔ) που συντονίζει την Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας. Σημειώνεται ότι με την έναρξη των Προγραμμάτων, τόσο οι Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων που θα συμμετάσχουν όσο και οι Συντονιστές/Συντονίστριες θα κληθούν σε ενημερωτική συνάντηση που θα πραγματοποιηθεί εξ αποστάσεως.
- Υπάρχει, επίσης, η δυνατότητα ενημέρωσης ή/και επιμόρφωσης γονέων/κηδεμόνων.

Εκδήλωση ενδιαφέροντος:

1. Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν για **πρώτη χρονιά** σε Πρόγραμμα Υποστήριξης, θα πρέπει να υποβάλουν δήλωση συμμετοχής, μέσω του λογαριασμού του σχολείου τους, στο διαδικτυακό περιβάλλον εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <https://www.pi-egggrafes.ac.cy> **μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021**. Θα δοθεί προτεραιότητα σε σχολεία που δεν έχουν λάβει μέρος σε Προγράμματα Υποστήριξης του ΠΑ.ΒΙ.Σ. τα δύο τελευταία χρόνια. Επίσης, τα σχολεία θα επιλεγούν στη βάση κριτηρίων, όπως η γεωγραφική κατανομή, ο τύπος σχολείου και ο πληθυσμός.
2. Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν για **δεύτερη χρονιά** σε Πρόγραμμα Υποστήριξης (αφού κατά την περσινή χρονιά συμμετείχαν στο πρώτο έτος) καλούνται να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <http://www.pi-egggrafes.ac.cy> **μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021**.
3. Τα σχολεία που συμμετείχαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2020-21 στο **δεύτερο έτος των Προγραμμάτων** του ΠΑ.ΒΙ.Σ. και, λόγω της πανδημίας, δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει τις δράσεις τους και επιθυμούν να συνεχίσουν να υποστηρίζονται, παρακαλούνται όπως αποστείλουν ηλεκτρονικό μήνυμα στο pavis@cyearn.pi.ac.cy με τη δήλωση ενδιαφέροντός τους **μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021**.

2. Προγράμματα Υποστήριξης Γυμνασίων εντός της σχολικής μονάδας

Πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού στο Γυμνάσιο

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας δύο ετών και περιλαμβάνει:

- Υποστήριξη από λειτουργό του ΠΑ.ΒΙ.Σ. και επισκέψεις στο σχολείο για προγραμματισμό, επιμορφώσεις και αναστοχασμό.
- Επιμόρφωση όλου του προσωπικού στην κατανόηση, αναγνώριση και ευαισθητοποίηση για τον σχολικό εκφοβισμό στο πλαίσιο Παιδαγωγικής Συνεδρίας.
- Σύσταση Ομάδας Πυρήνα που θα περιλαμβάνει τα μέλη της Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας, τους/τις ΒΔ του σχολείου, τους καθηγητές/καθηγήτριες Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΣΕΑ) και Οικιακής Οικονομίας, καθώς και καθηγητές/καθηγήτριες που επιθυμούν να επιμορφωθούν.
- Επιμόρφωση της Ομάδας Πυρήνα σε σχολική βάση, σε εργάσιμο χρόνο, στην πρόληψη και διαχείριση περιστατικών εκφοβισμού (2-3 επιμορφώσεις διάρκειας δύο διδακτικών περιόδων).
- Κεντρική επιμόρφωση όλων των Ομάδων Πυρήνα όλων των σχολείων που λαμβάνουν μέρος στο Πρόγραμμα στη θεματική του Διαδικτυακού Εκφοβισμού.
- Εφαρμογή του Προγράμματος από τη σχολική μονάδα.

Ειδικότερα, αναφέρονται τα πιο κάτω που αφορούν στην εφαρμογή των Προγραμμάτων Υποστήριξης:

- Βασική προϋπόθεση για εμπλοκή στο Πρόγραμμα είναι η σύμφωνη γνώμη των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας.
- Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν θα πρέπει να ορίσουν Συντονιστή/Συντονίστρια εκπαιδευτικό. Συνιστάται όπως το Πρόγραμμα συντονίζεται από τον/τη ΒΔ υπεύθυνο/υπεύθυνη για την **Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας** ή μέλος της Ομάδας Πυρήνα. Σημειώνεται ότι με την έναρξη των Προγραμμάτων, τόσο οι Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων που θα συμμετάσχουν όσο και οι Συντονιστές/Συντονίστριες θα κληθούν σε ενημερωτική συνάντηση που θα πραγματοποιηθεί εξ αποστάσεως.
- Η στήριξη για εφαρμογή του Προγράμματος από Λειτουργό του ΠΑ.ΒΙ.Σ. γίνεται βάσει χρονοδιαγραμμάτων και σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας.
- Υπάρχει, επίσης, η δυνατότητα ενημέρωσης ή/και επιμόρφωσης γονέων/κηδεμόνων.

Για εκδήλωση ενδιαφέροντος:

1. Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν για **πρώτη χρονιά** στο Πρόγραμμα Υποστήριξης θα πρέπει να υποβάλουν δήλωση συμμετοχής, μέσω του λογαριασμού του σχολείου τους, στο διαδικτυακό περιβάλλον εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <https://www.pi-eggrafes.ac.cy> **μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021**. Τα σχολεία θα επιλεγούν στη βάση κριτηρίων όπως η γεωγραφική κατανομή, ο τύπος σχολείου και ο πληθυσμός.
2. Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν για **δεύτερη χρονιά** στο Πρόγραμμα Υποστήριξης (αφού κατά την περσινή χρονιά συμμετείχαν στο πρώτο έτος) καλούνται να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <http://www.pi-eggrafes.ac.cy> **μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021**.

3. **Δίκτυο Σχολείων Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης για κατανόηση, πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς με χρήση των ψυχοπαιδαγωγικών μεθόδων της συστημικής προσέγγισης**

Στόχος του Δικτύου είναι η επιμόρφωση ενός/μίας εκπαιδευτικού από το σχολείο (Νηπιαγωγεία ή Δημοτικά ή Γυμνάσια) στη χρήση συστημικών εργαλείων για κατανόηση, πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς. Σύμφωνα με τη συστημική προσέγγιση, τα προβλήματα συμπεριφοράς γίνονται κατανοητά λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο στο οποίο εμφανίζονται καθώς και τις δυναμικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ παιδιού και σχολικού περιβάλλοντος. Η συστημική παρέμβαση προσκαλεί τους/τις εκπαιδευτικούς να διερευνήσουν τα προβλήματα συμπεριφοράς, να κάνουν υποθέσεις, να αλλάξουν τον τρόπο που τα περιγράφουν και να επιχειρήσουν διαφορετικές ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις που έχουν ως απώτερο σκοπό τη βελτίωση της παιδαγωγικής σχέσης.

Σε σχέση με τη λειτουργία του Δικτύου σημειώνονται τα εξής:

1. Οι κύριες λειτουργίες του Δικτύου είναι οι ακόλουθες:
 - **Επιμόρφωση**: οι εκπρόσωποι των σχολείων επιμορφώνονται θεωρητικά και βιωματικά στη θεματική.
 - **Εφαρμογή**: οι εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν τις τεχνικές διαχείρισης των προβλημάτων συμπεριφοράς που προτείνονται.
 - **Αναστοχασμός**: οι εκπαιδευτικοί αναστοχάζονται με βάση την εφαρμογή που έχουν επιχειρήσει.
 - **Αλληλοϋποστήριξη**: οι εκπαιδευτικοί αλληλοϋποστηρίζονται και δημιουργείται κοινότητα μάθησης.
 - **Εποπτεία**: οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν καθοδήγηση και υποστήριξη από τον/τη Συντονιστή/Συντονίστρια του Δικτύου.
 - **Διάχυση**: οι εκπαιδευτικοί διαχέουν στις σχολικές μονάδες τις γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτήσει, ώστε να γίνονται πολλαπλασιαστές.
2. Τα σχολεία θα ενσωματώσουν το Πρόγραμμα στο Ενιαίο Σχέδιο Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας, ώστε το θέμα αυτό να αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους του.
3. Τα σχολεία θα εκπροσωπηθούν από τον/τη ΒΔ που συντονίζει την Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας της σχολικής μονάδας.
4. Τα σχολεία θα διαθέσουν δύο-τρεις ολόκληρες Παιδαγωγικές Συνεδρίες στον/στην εκπρόσωπο, ώστε να γίνει εφικτός ο πολλαπλασιασμός των ικανοτήτων που αποκτώνται στο πλαίσιο του Δικτύου.
5. Στο σχολείο θα αξιοποιείται η Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας για συζήτηση των περιστατικών που προκύπτουν. Όσα σχολεία επιθυμούν, δύνανται να μεταφέρουν με ανώνυμο τρόπο περιστατικά για συζήτηση στο Δίκτυο.
6. Οι Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων του Δικτύου θα συμμετάσχουν σε διαδικτυακή συνάντηση κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, για ενημέρωση σχετικά με το Πρόγραμμα.
7. Πιο κάτω παρουσιάζονται οι συναντήσεις του Δικτύου, οι οποίες αναμένεται να πραγματοποιηθούν με συνδυασμό διά ζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης:

A/A	Ημερομηνία	Είδος Συνάντησης	Μορφή	Διάρκεια / Χώρος
1	18 Οκτωβρίου, 2021	1 ^η επιμόρφωση	Ολοήμερη διά ζώσης	8:30 – 13:00 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Λευκωσία
2	23 Νοεμβρίου, 2021	Αναστοχασμός Μελέτες περίπτωσης	Διαδικτυακή	2 περίοδοι
3	16 Δεκεμβρίου, 2021	Αναστοχασμός Μελέτες περίπτωσης	Διαδικτυακή	2 περίοδοι
4	11 Ιανουαρίου, 2022	2 ^η επιμόρφωση	Ολοήμερη διά ζώσης	8:30 – 13:00 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Λευκωσία
5	16 Φεβρουαρίου, 2022	Αναστοχασμός Μελέτες περίπτωσης	Διαδικτυακή	2 περίοδοι
6	11 Μαρτίου, 2022	Αναστοχασμός Μελέτες περίπτωσης	Διαδικτυακή	2 περίοδοι
7	6 Απριλίου, 2022	3 ^η επιμόρφωση	Ολοήμερη διά ζώσης	8:30 – 13:00 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Λευκωσία
8	9 Μαΐου, 2022	Αναστοχασμός Μελέτες περίπτωσης	Διαδικτυακή	2 περίοδοι
9	9 Ιουνίου, 2022	Αξιολόγηση	Διαδικτυακή	2 περίοδοι

Παρακαλούνται οι Διευθυντές/Διευθύντριες των Σχολείων που ενδιαφέρονται για συμμετοχή στο Δίκτυο (κατόπιν της σύμφωνης γνώμης του προσωπικού), να υποβάλουν δήλωση συμμετοχής μέσω του λογαριασμού του σχολείου τους, στο διαδικτυακό περιβάλλον εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

<https://www.pi-egggrafes.ac.cy> μέχρι τις **30 Σεπτεμβρίου 2021**, δηλώνοντας το όνομα του/της ΒΔ που θα συμμετάσχει. Για ερωτήσεις σχετικά με το Δίκτυο μπορείτε να απευθύνεστε στο email parageorgiou.c@cyearn.pi.ac.cy ή στο τηλ. 22402350 (Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου).

Άλλες επιμορφωτικές Δράσεις που προσφέρονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Πέραν των επιμορφωτικών δράσεων που προσφέρονται από το ΠΑ.ΒΙ.Σ., υλοποιούνται και άλλες επιμορφωτικές δράσεις από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε σχέση με τη διαχείριση της βίας και της παραβατικότητας στο σχολείο, ως ακολούθως:

(i) Δίκτυα σχολείων για υποστήριξη της εφαρμογής της Αντιρατσιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ)

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προγραμματίζει επιμορφωτικές και άλλες δράσεις στήριξης των σχολείων, στα οποία εφαρμόζεται η αντιρατσιστική πολιτική του ΥΠΠΑΝ «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών

Περιστατικών». Για τον σκοπό αυτό, θα δημιουργηθούν δίκτυα και η στήριξη των σχολείων θα προσφερθεί μέσω συναντήσεων για ενημέρωση, αναστοχασμό και επιμόρφωση γύρω από σχετικά θέματα. Οι συναντήσεις θα πραγματοποιηθούν διά ζώσης και διαδικτυακά. Περισσότερες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

(ii) Σεμινάρια σε Σχολική Βάση

Η διεξαγωγή γίνεται κατά τον χρόνο λειτουργίας των σχολείων και οι δηλώσεις των σχολείων γίνονται στη βάση οδηγιών στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

(iii) Προαιρετικά Σεμινάρια Επιμόρφωσης κατά τη διάρκεια της χρονιάς

Τα σεμινάρια αυτά προσβλέπουν και αποσκοπούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην προσωπική και επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών. Περισσότερες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

(iv) Επιμορφωτικές Ημερίδες και Συνέδρια

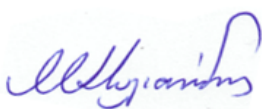
Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας σχολικής χρονιάς θα ανακοινωθούν επιπλέον ημερίδες ή συνέδρια με θεματική σχετική με τη βία και παραβατικότητα στην εκπαίδευση.

(v) Σεμινάρια για Γονείς /Κηδεμόνες

Η διεξαγωγή των σεμιναρίων γίνεται κυρίως σε απογευματινό χρόνο και μετά από συνεννόηση με τη σχολική μονάδα. Μια από τις βασικές προϋποθέσεις επιτυχούς υλοποίησης των Σεμιναρίων για Γονείς, είναι αυτά να ανταποκρίνονται άμεσα στις ανάγκες της σχολικής μονάδας και να συνδυάζουν με επιτυχία τη θεωρία με την πράξη. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

Για περαιτέρω **πληροφορίες** απευθύνεστε στο ΠΑ.ΒΙ.Σ. στην ιστοσελίδα του, που πλέον βρίσκεται στον ιστοχώρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <http://www.pi.ac.cy/pavis> ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση pavis@cyearn.pi.ac.cy. Τα στοιχεία επικοινωνίας των λειτουργών του ΠΑ.ΒΙ.Σ. είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΠΑ.ΒΙ.Σ.

Παρακαλούμε όπως ενημερώσετε σχετικά τους/τις εκπαιδευτικούς του σχολείου σας.



Δρ Μάριος Στυλιανίδης
Διευθυντής
Δημοτικής Εκπαίδευσης



Δρ Κυπριανός Δ. Λούης
Διευθυντής
Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης



Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου
Διευθύντρια
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου